

Summary

1. A survey is given of the results obtained in the investigation of the migrating Macrolepidoptera in Holland for the years 1940—1949.
2. That no Microlepidoptera are mentioned is only caused by the fact that the number of lepidopterists studying this group is too small.
3. It was not yet possible to express the degree of presence of the regular migrants in the six grades of COCKBILL because of the small number of data.
4. A tabel is given of all the migrants observed in these ten years with their exact numbers (except in a few cases, which are explained in the text under Tabel I).
5. This tabel contains a few species which are probably no migrants, but the status of which is not yet quite clear to me (*Issoria lathonia* L., *Celerio euphorbiae* L., *Lithosia quadra* L., *Spaelotis rävada* Schiff., *Leucania albipuncta* F., *Xylena exsoleta* L.).
6. The year 1947 was a top year for many species.
7. A tabel is given showing the years in which flights of *Pieris* species were observed.

Amsterdam-Z. 2, Oude IJselstraat 12III, November 1950.

Afwijkende *Bombus terrestris* (L.). Op 9-VIII-1949 werd door ons medelid B. DE JONG op Texel een ♀ van *Bombus terrestris* (L.) gevangen met rossige achterlijfspunt. Er zijn uit Nederland nog enkele van deze exemplaren gevangen o.a. van Putten, 23-V-1891, door Dr J. TH. OUDEMANS, en van Amsterdam, 24-X-1909, verzameld door Dr S. LEEFMANS. Verder is er een exemplaar in het Museum te Rotterdam en één in het Museum te Leiden, gevangen bij Maastricht.

De Engelse subsp. *B. terr. audax* (Har.) is juist door deze rosse achterlijfspunt gekenmerkt. VOGT (1911) kende twee dergelijke exemplaren uit de buurt van Jena. Het lijkt dus wel, dat deze variëteit in Nederland relatief veel minder zeldzaam is dan Oostelijker van ons.

De verklaring van dit voorkomen kan van tweeërlei aard zijn, n.l. :

1, dat in een groot deel van het verspreidingsgebied van *Bombus terrestris* een genen-combinatie mogelijk is, die tot resultaat heeft het phaenotypisch verschijnen van deze van *B. terr. audax* niet te onderscheiden exemplaren, zonder dat er direct verband met deze ondersoort is.

2, dat *B. terr. audax* in de tijd toen de Noordzee nog droog lag, b.v. in het boraal, een verspreiding gehad heeft, die tot onze streken reikte, terwijl deze subspecies, nadat het Noordzeegebied, Doggersland, ondergelopen is, van het Continent verdrongen werd door *B. terr. terrestris* (L.), doch in de vastelands-populatie van zijn genen zoveel achtergelaten heeft, dat van tijd tot tijd een ex. van *audax* uitgemendeld wordt.

Persoonlijk voel ik het meest voor de laatste verklaring.

Summary. Discussion of specimens of *Bombus terrestris* (L.) with tawny abdominal point from the Continent resembling the British subsp. *B. terrestris audax* (Harr.).

G. KRUSEMAN, Zeeburgerdijk 21, Amsterdam-O.